

Vapaaehtoista ja luovaa soitonharrastamista

Harrastustoiminnan muoto: Soitonohjausta bändissä sekä yksityisesti

Joni Kiviniemi

joni.kiviniemi@gmail.com

1 JOHDANTO

Olen ollut ohjaajana viimeiset 7 vuotta Vaasan kaupungin nuorisopalveluiden ylläpitämässä Rokkikoulussa, jossa tarjotaan 13–17-vuotiaille nuorille mahdollisuus harrastaa musiikkia matalalla kynnyksellä. Rokkikoulu on perustettu jo vuonna 2003, mutta toiminnan periaate on pysynyt hyvinkin samana alusta saakka. Periaatteena Rokkikoulussa on ollut se, että nuoret saavat itse päättää mitä he haluavat soittaa. Tämä pedagoginen idea vapaasta sekä samalla vapaaehtoisesta oppimisesta soveltuu erittäin hyvin soiton oppimiseen, sillä jokaisen nuoren kohdalla lähtökohdat sekä taitotaso ovat yksilöllisiä. Rokkikoulussa kannustetaan luovaan oppimiseen musiikin kautta. Nuorten omien ideoiden kautta pyritään vahvistamaan harrastuksen syvyyttä, mielekkyyttä sekä myös uuden oppimista läpi elämän.

Elina Salaja pohtii Management Institute of Finland -blogissaan mikä merkitys luovuudella, omaperäisyydellä sekä oma-aloitteellisuudella on elinikäisen oppimisen näkökulmasta. World Economic Forum listasi raportissaan tärkeimpiä tulevaisuuden töitä ja taitoja, joissa kyseiset ominaisuudet oli listattu korkealle. Salaja pohtiikin tekstissään, kuinka elinikäistä oppimista voi harjoittaa jokaisena päivänä ympärillä olevasta ilmapiiristä, toisilta ja etenkin itseltään (Elina Salaja, 2021.)

Pulkinen kertoo kansalaisfoorumin tutkimuksessa muun muassa kulttuuriharrastamisen psykologisista vaikutuksista. Tutkimuksen kyselyyn vastanneet kertoivat, että kulttuurin harrastaminen on lisännyt itsetuntemusta ja kehittänyt pitkäjänteisyyttä sekä resilienssiä. Mielikuvituksen lisääntynyt käyttö sekä oman identiteetin kehittyminen ovat olleet myös harrastamisen vaikutuksia (Hanna Pulkinen, 2022.)

2 LUOVUUDEN KOROSTAMINEN

Pedagoginen idea pähkinänkuoressa on se, että soiton harrastamisen aloittamisesta pyritään tekemään mahdollisimman helppoa välttämällä pakollista oppimista, ja korostamalla nuoren omia haluja ja tavoitteita. Tavoitteena on myös löytää nuoren oma luovuus ja vahvuudet. Toiminnan tarve on ollut luoda helposti lähestyttävä matalan kynnyksen toimintamuoto musiikin harrastamiseen vastapainoksi opetussuunnitelmaa seuraaville opistoille. Lähtökohtana on se, että nuori saa soittaa ja oppia soittamaan niin paljon kuin hän itse haluaa vailla isompia velvoitteita. Samalla nuorta ohjataan kuitenkin koko ajan eteenpäin motivoiden sekä kannustaen.

Rokkikoulussa ydintoiminta jakautuu kahteen eri haaraan; bändisoittamiseen sekä yksityistunteihin eri instrumenteissa. Niin bänditoiminnassa kuin yksityistunneilla nuoret saavat itse vaikuttaa sekä ehdottaa mitä ja miten he haluavat opetella soittamista. Bänditunneilla toimitaan luonnollisesti ryhmässä, joten nuoret saavat valita keskenään esimerkiksi jonkun kappaleen, jota yhdessä lähdetään opettelemaan. Aluksi ehdotuksia ei välttämättä nuorilta itseltään tule, jolloin ohjaaja voi avustaa kappaleen valinnassa kysymällä nuorten suosikki bändejä tai kappaleita. Tätä kautta nuoret yleensä löytävät nopeasti yhteisen sävelen, joka sopii kaikille. Yhteishenkeä ja yhteisöllisyyttä lisätään ryhmän sisällä myös aluksi bändin nimen keksimisellä, jonka ryhmä saa itse päättää ilman suurempia rajoitteita. Toisena isona yhteenkuuluvuuden lisääjänä nuoria kannustetaan tekemään bändissä omaa musiikkia, jolloin nuoret saavat päästää luovuutensa valloilleen säveltämisen kautta.

Instrumentti opetuksessa yksityistunneilla toimii sama periaate, jossa nuori saa ehdottaa mistä hän haluaisi lähteä oppimaan. Mikäli ehdotukset ovat nuoren taitotasoon nähden liian haastavia, ohjaajana pystyn ehdottamaan jotain helpompaa ja kertoa, että palaamme nuoren ehdottamaan kappaleeseen myöhemmin. Kohderyhmänä ovat siis teini-ikäiset nuoret, joiden kanssa motivaatio ja halu oppia voi olla joskus haastavaa. Omien kokemuksieni perusteella vapaaehtoinen ja rennompi lähestymistapa on tehokkaampi oppimisen väylä, kun nuori oivaltaa itse omien mieltymystensä kautta mitä hän haluaa tehdä, eikä häntä pakoteta mihinkään. Jokaisen nuoren kohdalla oppimisen tie on aina erilainen, ja se toki vaatii ohjaajalta taitoa mukautua kuhunkin nuoreen yksilöllisesti.

Oppiminen ei kuitenkaan ole täysin päämäärätöntä, vaan kaikki toiminnassa olevat bändit pyrkivät opettelemaan vähintään kaksi kappaletta, jotka esitetään puolivuositain tapahtuvissa kauden päätöskonserteissa. Yleensä nuorilla on palo ja halu päästä konsertteihin soittamaan, eikä heitä tarvitse hirveästi rohkaista. Esiintyminen yleisön edessä on varsinkin ensikertalaisille jännittävä paikka, mutta moni ujokin nuori on ylittänyt itsensä ja kiivennyt lavalle, vaikka epäröintiäkin on esiintynyt. Ketään ei esiintymään kuitenkaan pakoteta, vaan soittamaan mennään, jos nuori itse niin päättää. Arvioni mukaan 99 % nuorista haluaa esiintyä. Iso vaikutus tähän on varmasti nuoren oma valinta ja oivallus siitä, että hän itse tätä haluaa.

Parasta tässä toteutuksessa on nähdä nuorten innostus ja kasvava kiinnostus musiikkiin. Olen omassa tekemisessä huomannut, että varsinkin omia sävellyksiä tekevät ryhmät hitsautuvat tiiviisti keskenään, ja heidän kohdallaan harrastus saattaa jatkua saman ryhmän kesken myös Rökkikoulun päätyttyä. Usea bändi on jatkanut soittamista yhdessä, julkaissut uutta musiikkia ja keikkaillut. Oman musiikin tekemisellä on ollut selkeä vaikutus tähän harrastuksen jatkumiseen. Jotkut ovat jopa menneet niin pitkälle, että harkitsevat ja yrittävät uraa musiikin saralla.

Nuorten oma luovuus ja vapaa tekeminen on tehokas tapa osallistaa nuoria kehittämään itseään ja motivoimaan harrastuksen jatkamiseen. Tapaa voi varmasti käyttää myös musiikin ulkopuolella millä tahansa harrastustoiminnan saralla. Jokaisesta nuoresta löytyy luovuutta, kun vähän rohkaisee ja ohjaa oikeaan suuntaan. Ensimmäinen teos ei välttämättä ole se paras tai edes hyvä, mutta kaikki luova tekeminen johdattaa eteenpäin ja kehittää nuorta itseään. Nuori löytää itse oman potentiaalinsa.

Pedagogisen kehittämistehtäväni saa tekijänimelläni jakaa avoimesti aoe.fi-sivustolla.

Kuva 1. Vaasan Rokkikoulu (Joni Kiviniemi)

LÄHTEET

Salaja, E. (10.11.2021). *Elinikäisen oppimisen tie -luovaa omaperäistä oma-aloitteisuutta vai jotakin muuta?* Management Institute of Finland.

<https://mif.fi/elinikaosen-oppimisen-tie-luovaa-omaperaista-oma-aloitteisuutta-vai-jotakin-muuta/>

Pulkinen, H. (2022). *Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset 2022*.

Kansalaisfoorumi. https://kansalaisfoorumi.fi/wp-content/uploads/2023/02/skaf_kulttuuriharrastamisen_koetut_vaikutukset_2022_selvitys.pdf